

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Venstres Program af 25. September 1909

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1915

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Kommentar: Indeholder: Program-Udtalelse, enstemmig vedtaget på Venstres Landsdelegeretmøde i København den 12. Januar 1915

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 3

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 4

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 5

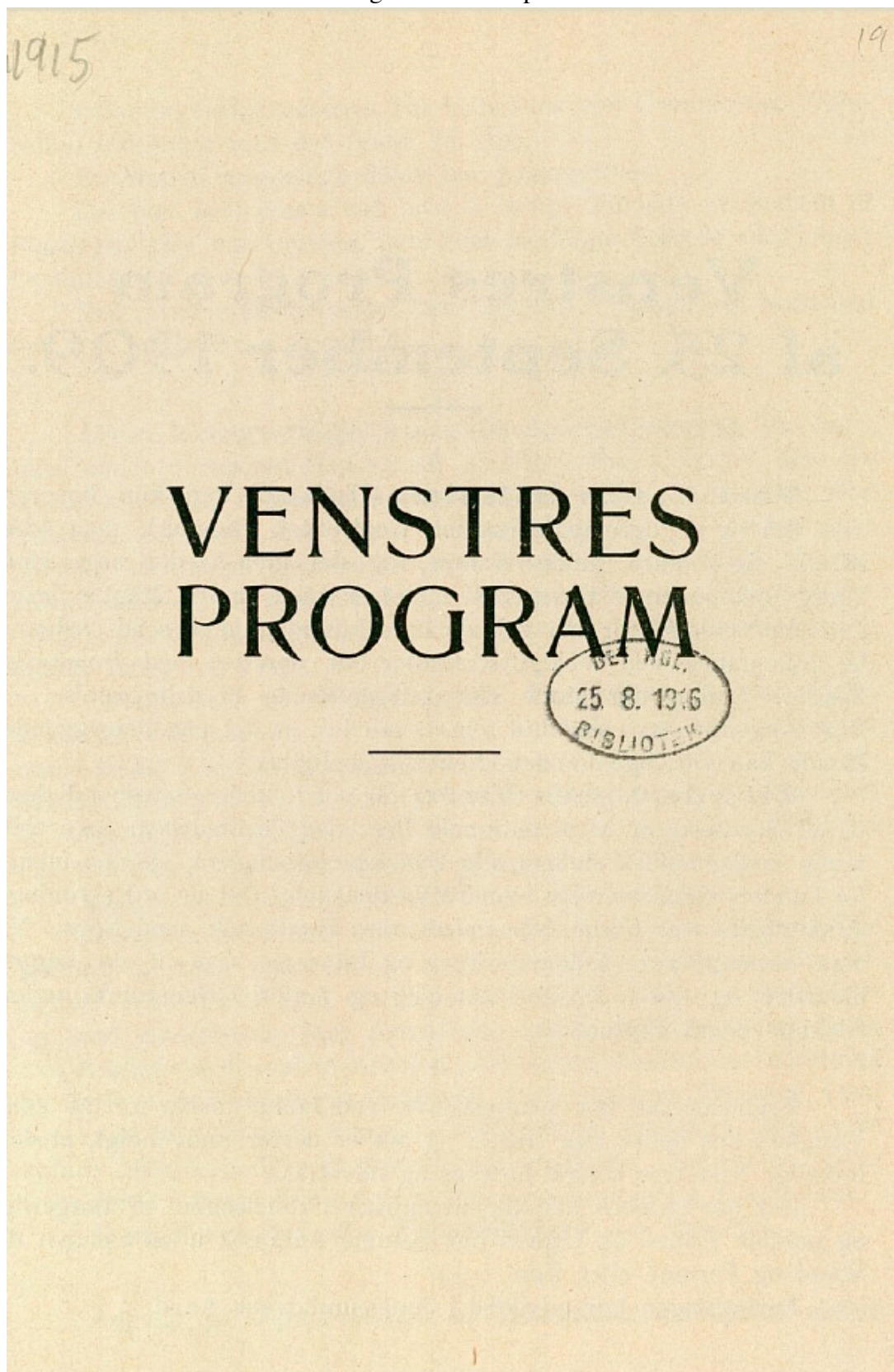
[Venstres Program af 25. September 1909](#) 6

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 7

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 8

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 9

[Venstres Program af 25. September 1909](#) 10

Venstres Program af 25. September 1909.

I.

Vort Lands Selvstændighed kan kun bevares ved kraftig at opretholde Landets Neutralitet. Danmark maa ikke blande sig i andre Landes Kampe, og det maa stedse søge sine mulig opkommende Uoverensstemmelser med andre Magter løste gennem Voldgift, for saa vidt de ikke kunne udjævnes ad sædvanlig diplomatisk Vej. Voldgiftstraktater bør oprettes med fremmede Magter. Staten bør støtte den internationale Fredsbævegelse. — Vort Forsvarsvæsen bør altid være saaledes, at det paa betryggende Maade kan varetage Landets Neutralitetspligter.

Til yderligere Værn for vor folkelige Selvstændighed og til Styrkelse af vort nationale Liv maa Forbindelsen saa vidt mulig vedligeholdes mellem alle Danske, ogsaa dem, der bo udenfor Landets Grænser, selv i andre Verdensdele. Det er af Betydning, at vi styrke vor Forbindelse med vore Broderfolk mod Nord. Vi maa varetage vore Koloniers Tarv og Interesse, saa at de kunne blomstre og trives baade i aandelig og materiel Henseende under frisindet dansk Styrelse.

II

Fremskridtet bør gennemføres ved Folket selv, for at dets Varighed des bedre kan sikres, og det er derfor nødvendigt, at det folkelige Selvstyre stedse fæstnes og udvikles.

Der bør stræbes hen til, at enhver i Henseende til borgerlig og politisk Frihed og Lighed har samme Adkomst uden Hensyn til Stand og Formue eller Køn.

Forfatningen bør udvikles i Junigrundlovens Aand

Folketingsvalgkredsens Tal fastsættes ved Grundloven. Valgretten indtræder med det fyldte 25. Aar.

En Ministeransvarlighedslov bør gennemføres.

Det bør bestemmes ved Lov, i hvilke Tiflælde et Medlem af Rigsdagen skal paa Omvalg, naar han modtager Embede eller lønnet Bestilling.

Det kommunale Selvstyre bør udvikles. Byraad og Amsraad bør selv vælge deres Formand.

III.

Den borgerlige sociale Lovgivning bør fremmes under fornødent Hensyn til, at den enkeltes Frihed ikke tilsidesættes og til, at hans grundlovmæssige Adgang til Erhverv ikke krænkes. Borgerne bør støttes i deres Kamp for en fri og selvstændig Tilværelse gennem en Udvidelse og Forbedring af Forsikringsvæsenet (Sygeforsikring, Ulykkesforsikring, Alderdomsforsikring, Invaliditetsforsikring o. l.), og her bør Staten støtte navnlig gamle, fattige og svage.

I Henseende til **Omsorgen for den offentlige Sundhed** bør der saa snart og i saa vidt Omfang som muligt, under Hensyn til Statens og Kommunernes finansielle Evner og indbyrdes Forhold, ydes Tilskud til Driften af Sanatorier og Sygehjem af forskellig Art, og til at lette uformuende Adgang til og Opholdet paa saadanne. Den offentlige **Hygiejne** bør forbedres.

Staten bør modarbejde **Alkoholmisbrug**.

Staten bør overalt optræde som **en human Arbejdsgiver** og holde Øje med, at Arbejderne ikke bedrages eller udbyttes. Ved Forbud mod ufornuet Arbejde paa Søn- og Helligdage og mod overdreven lang Arbejdstid, særlig for Kvinder og Børn, ved Kontrol med usunde Arbejders Udførelse, Fabrikkers Indretning og Drift, Arbejderboligers Opførelse, Indretning og Udlejning samt ved Laan til saadanne Sammenslutninger af Arbejdere, som ville opføre Arbejderboliger til Selveje eller Fælleseje, bør Staten støtte Arbejderne i deres Kamp for at føre en menneskelig Tilværelsen.

Den forældede Tyendelov bør afskaffes.

IV.

Adgang til **Oprettelse af Husmandshjem** støttes

ved Statslaan, ved Lettelse i Reglerne om Jords Udstykning og ved Udstykning af Præstegaardsjord og anden Jord i offentlig Eje.

Len, Stamhuse og Fideikommissgodser bør, overensstemmende med Grundlovens Bud overgaa til fri Ejendom.

Spørgsmaalet om Overdragelse af Jord i offentlig Eje til Brug som Leje eller Fæste gøres til Genstand for omhyggelig Undersøgelse og Overvejelse med deraf følgende Forsøg ved ny Lovgivning.

Til Støtte for Næringsvejene bør der sørges for vore Samfærdselsmidler, Fyr-, Havne- og Vandbygningsmateriel. Fiskeriet bør støttes ved Anlæg af Baadehavne, Adgang til billige Driftsmaal og til saadanne Fagkursus eller Skoler, som for det kunde have særlig Betydning.

V.

Skatterne bør paalægges under Hensyn til Skatteevnen, og Skattelovgivningen maa forberedes under dette Hensyn. **Grundværdibeskatning** til Stat og Kommune bør særlig tilstræbes, hvor offentlige Foretagender har frembragt en Stigning af Grundværdien.

Ved den kommende **Revision af Toldloven** bør yderligere Nedsættelse af Beskyttelsestolden gennemføres, dog under billig Hensyntagen til bestaaende Erhverv og til, at Forstyrrelser i Arbejdsforholdene undgaas. Tolden paa almindelige Livsfornødenheder maa ligeledes yderligere lettes eller helt bortfalde, mod at Statskassen om fornødent faar Erstatning i retfærdigere Skatter eller Afgifter.

Folkets **Udbytning gennem Monopoler** bør hindres.

Lovgivningen om Aktieselskaber, Banker og Sparekasser revideres saaledes, at der skabes Betyggelse for en sund Udvikling af vort økonomiske Liv.

VI.

Retsplejen maa yderligere reformeres i Overensstemmelse med Grundlovens Løfter.

Straffelovgivningen bør reformeres saaledes, at den bringes i Overensstemmelse med de Krav, som Hensynet til Rets-

sikkerheden og Tidens humane Bestræbelser maa stille. Tvangsopdragelse af Børn og unge Mennesker maa nærmere ordnes. Statens Støtte til **Plejehjem og Børnehjem** bør udvides.

VII.

Folkeskolen bør stedse være Genstand for Statens særlige Forsorg, da den langt overvejende Del af Landets Børn dér søger sin Undervisning og ikke har Raad til at faa den synderlig forøget siden, men Staten bør dog ogsaa støtte saadanne private Skoler, som i Henseende til Undervisningens Omfang og Art og hele Indretning fuldtud staa Maal med Folkeskolen, thi derved fremmes den pædagogiske Frihed til Gavn for Landets Undervisning som Helhed.

Skolen bør have sit eget selvstændige Tilsyn, der indrettes paa Grundlag af Samarbejde med Forældrene.

Statens højere Almenskoler bør gøres let tilgængelige ogsaa for fattige Folks Børn, og de højere private Skoler bør nyde Statens Støtte efter samme Regler som de private Skoler overfor Folkeskolen.

Ligeledes bør Staten støtte **Højskoler, Landbrugsskoler, tekniske Skoler og Fagskoler** paa enhver Maade, som kan sætte dem i Stand til at højne vort Folks Kultur og Dygtighed.

VIII.

Rigsdagens Deltagelse i **den Kirkelige Lovgivning opretholdes**, men i øvrigt arbejdes hen til, at Kirken stilles selvstændigere overfor Statens Styrelse og Tilsyn. Som Følge heraf blive ogsaa de rent borgerlige Sager som Ægteskabs Indgaaelse, Begravelse og Attesters Udstedelse m. v. efterhaanden at udskille fra Kirkens Forretningsomraade. Der bør ved Lov gives Folkekirkens Medlemmer Indflydelse paa Kirkens Styrelse og paa Ansættelse af Præsterne. Menighedsraadene opretholdes. Præsternes forældede Lønningsmaade bør omordnes, og navnlig bør en Afløsning af Offer og Accidenser finde Sted.

Program-Udtalelse,

enstemmig vedtaget paa Venstres Landsdelegeretmøde i København den 12. Januar 1915.

Vælgere!

Et Afsnit af vor politiske Historie er til Ende. Den ny Grundlov med Valgret for alle 25-aarige selvstændige og hæderlige danske Mænd og Kvinder træder i Kraft og kalder paa vort Folks bedste Kræfter. Et stort Ansvar følger Valgretten, derfor bør enhver Vælger deltage i Valget og lægge sin Stemmeseddel i Valgurnen med Fædrelandets Tarv for Øje.

Venstre er et Folkeparti, der ikke ønsker at sætte Skel mellem By og Land, lige saa lidt som det ønsker at dele Folk i Klasser. Venstre har i langt over en Menneskealder kæmpet for den almindelige Valgrets Herredømme i vort offentlige Liv, og dette Arbejde har ikke alene besejret Provisorismen og grundfæstet det parlamentariske Styre; **men det har nu sat Frugt i den nye Grundlov.** Venstre vil paa denne historiske Grund fortsætte sit Arbejde for Udviklingen af vort Folks Evner og Muligheder, saa at det danske Folk altid maa kunne indtage en Hædersplads blandt Nationerne som et Folkesamfund, hvor der bydes en lykkelig Plads for alle, baade Store og Smaa.

Vælgere!

Vi opfordrer Eder til at være med os i dette Arbejde og idet vi henviser til vort Program af 25. September 1909, vil vi fremhæve,

at Bevarelsen af vort Lands Selvstændighed og Frihed er Folkets første og vigtigste Opgave. Landets Neutralitet maa opretholdes, og vort Forsvarsvæsen maa til enhver Tid indrettes med dette Maal for Øje i Overensstemmelse med Folkerettens Regler.

Vi vil en yderligere Befæstelse af Selvstyret, derfor ønsker vi, at det bestemmes, at Amtsraadene vælges fuldt ud ved almindelig Valgret, og at Byraadene selv vælger deres Formænd

ligesom vi vil arbejde for, at enhver i Henseende til Frihed og Lighed i Samfundet faar samme Adkomst uden Hensyn til Stand, Formue eller Køn. Vi ønsker at arbejde hen til **Kvindernes fulde Ligestilling med Mænd** i Familie, Samfund og Stat, ogsaa i formueretlig Henseende og med Hensyn til Raadigheden over Børnene. Ligeledes vil Venstre arbejde for, at der ydes Støtte til Kvindernes Dygtiggørelse til deres særlige Gerning i Hjemmet.

Retsplejen og Straffelovgivningen saavel den civile som den militære, bør forbedres.

Vi vil søge gennem dertil egnede Lovgivningsforanstaltninger at modarbejde Alkoholmisbruget og støtte Arbejdet for Ædrueligheden.

Paa den sociale Lovgivnings Omraade vil vi arbejde for med Styrkelse af det private Initiativ og af Ansvarfølelsen og Villien til Selvhjælp **at støtte de smaa og svage** i Kampen for Tilværelsen og til Opretholdelsen af deres borgerlige og økonomiske Selvstændighed. Særlig vil vi rette vore Bestræbelser paa **en Udvikling af vor sociale Forsikringslovgivning og paa fortsat Støtte til Enker og Born, til Gamle, Arbejdsinvalidere og Syge.**

Ligeledes vil vi arbejde for Fæsteforholdets Afløsning, for Lens og Stamhuses Overgang til fri Ejendom under Former, hvorved kapitalistisk Spekulation hindres, for **offentlig Jords Overdragelse til Smaabrug** og for at lette de **Ubemidlede Adgangen til selvstændig Jordbesiddelse.** I det hele ønsker vi at arbejde for **lettere Adgang til Oprettelse af selvstændige Erhverv** saavel i By som paa Land.

De nye Forhold, der i den kommende Tid paa forskellig Maade kan komme til at foreligge for dansk Erhvervsliv, bør være Genstand for Lovgivningsmagtens særlige Opmærksomhed, saa vort Land bliver i Stand til at bevare og udvikle sin Stilling paa Verdensmarkedet for vore Hovederhverv: Landbrug, Fiskeri, Handel, Skibsfart, Haandværk og Industri.

For at Skattebyrden ikke skal stige unødigt, maa Sparommelighed iagttages i Statshusholdningen.

Venstre har ved Behandlingen af Skattelove stedse lagt Vægt paa, at **Skattebyrden lægges paa de stærkeste Skuldre,**

og denne Regel **vil vi fremdeles følge.** Den mindst mulige Skattebyrde bør hvile paa de Ubemidlede, og Skatterne bør fordeles saaledes, at de ikke uretfærdigt kommer til at tynge Erhvervslivet.

Med Hensyn til en Reform af den nuværende Ejendoms skyld bør en særskilt Vurdering af Jorden indføres saaledes, at det bliver muligt at **lægge lige Skat paa lige Jord.** En **Grundværdistigningsskat til Stat og Kommune** bør tilstræbes, hvor offentlige Foretagender har frembragt en Stigning af Grundværdien. Vi vil arbejde for at hindre Befolkningens Udbytning gennem Truster og faktiske Monopoler i Privateje, og vi vil stræbe efter en hensigtsmæssigere Regulering af Statens og Kommunens Forhold i skattepolitisk Henseende og med Hensyn til Fordelingen af de offentlige Byrder, derunder en **retfærdigere** mellemkommunal Beskatning.

Endvidere vil den kommende Tid kræve et **frisindet Arbejde paa den kirkelige Lovgivnings- og paa Folkeoplysningens Omraade** (herunder ogsaa Læreruddannelsen). Dette Arbejde, paa hvilket Venstre vil have sin Opmærksomhed nøje henvendt, bør gøres under lagttagelse af, at Hjemmenes Indflydelse bevares og udvikles, at den enkeltes personlige Frihed ikke krænkes, og at der ydes økonomisk Støtte til den private Skole i et saadant Omfang, at den i Grundloven hjemlede Skolefrihed ogsaa kan komme Smaakaarsfolk tilgode.

Vælgere!

Dette folkelige Arbejde for Frihed og Fremskridt kalder paa Eder i den nærmeste Tid, og for at det kan fremmes, og den nye Grundlov kan blive til Held og Lykke for vort Folk, er det nødvendigt, at navnlig Venstres Vælgere i hele Landet **tager kraftig Del i Valgene** til begge Rigsdagens Ting. Venstre maa have **Kandidater op i alle Valgkredse.** Venstres Vælgere maa alle møde frem ved Valgene. **Venstre maa opretholdes som et kraftigt og uafhængigt Folkeparti,** der ikke lader sig sin Politik foreskrive af noget af Yderpartierne, men som erstærkt nok til selvstændig at føre Udviklingen videre i det gamle Venstres Aand og paa den Maade, som stemmer bedst med vort Folks Ejendommelighed.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk